

**NULMETING
OVERLAST EN BEZOEK
COFFEESHOPS MAASTRICHT**

Groningen-Rotterdam

OWP research

Maastricht

**NULMETING
OVERLAST EN BEZOEK
COFFEESHOPS MAASTRICHT**

Oktober 2008

INTRAVAL
Groningen-Rotterdam

OWP Research
Maastricht

COLOFON

Postadres:
St. INTRAVAL
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 184
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

OWP Research
Weth v Caldenborghlan 76
6226 BV Maastricht
E-mail *owp@home.nl*

www.owp.nl

Oktober 2008

Tekst: Overlast: R. Nijkamp en B. Bieleman m.m.v. E. de Bie (INTRAVAL)
Bezoek: M. Oude Wansink (OWP Research)
Opmaak: R. Nijkamp
Opdrachtgever: Gemeente Maastricht

VOORWOORD

Vanwege de geografische ligging wordt de gemeente Maastricht geconfronteerd met een grote hoeveelheid buitenlandse drugstoeristen. Deze toeristen zijn afkomstig uit Frankrijk en België, en in mindere mate uit Duitsland en Luxemburg. Door het volume van het softdrugstoerisme wordt met name de binnenstad van Maastricht geconfronteerd met grote parkeer- en verkeersoverlast, vervuiling van de openbare ruimte en onaangepast en hinderlijk gedrag van de bezoekers van de coffeeshops. Het grootste deel van de gedoogde coffeeshops in Maastricht is min of meer gecentreerd in een deel van de binnenstad.

Om het softdrugstoerisme beter te reguleren heeft de gemeente het voornemen enkele van de gedoogde coffeeshops in het centrum te verplaatsen naar locaties buiten de stadskern (de zogenoemde coffeecorners). De gemeente wil de resultaten van deze verplaatsingen, met name de ontwikkelingen in de overlast en het aantal bezoekers, monitoren.

Voor de nulmeting van de monitor zijn verschillende onderzoekswerkzaamheden verricht. De overlastmeting onder bewoners van de binnenstad is uitgevoerd door Rick Nijkamp en Edgar de Bie onder verantwoordelijkheid van Bert Bieleman van onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL. Het onderzoek naar de aantallen bezoeken en bezoekers is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van Maurice Oude Wansink van OWP Research.

Vanaf deze plaats willen wij al diegenen bedanken die aan de onderzoeken hebben meegewerkt, met name omwonenden, bezoekers en exploitanten van coffeeshops. Zonder hun bijdrage was deze nulmeting niet mogelijk geweest.

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdstuk 1	Inleiding 1
1.1	Achtergrond 1
1.2	Probleemstelling 1
1.3	Opzet 1
1.4	Leeswijzer 2
Hoofdstuk 2	Voorkomen overlast 3
2.1	Veiligheid en overlast 3
2.2	Ervaren drugsoverlast 5
2.3	Overige vormen van overlast 6
2.4	Lokale leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes 7
Hoofdstuk 3	Verspreiding overlast 9
3.1	Buurtpeiling 9
3.2	Ervaringen andere gemeenten 10
3.3	Schoolgaande kinderen 13
Hoofdstuk 4	Bezoeken en bezoekers 14
4.1	Totale aantal bezoeken 14
4.2	Bezoek bij drie coffeecorners 15
Hoofdstuk 5	Samenvatting en conclusies 18
5.1	Veiligheid en overlast 18
5.2	Verspreiding overlast 19
5.3	Bezoeken en bezoekers 19
	Geraadpleegde literatuur 20

1. INLEIDING

Vanwege de geografische ligging wordt de gemeente Maastricht geconfronteerd met een grote hoeveelheid buitenlandse drugstoeristen. Deze toeristen zijn afkomstig uit Frankrijk en België, en in mindere mate uit Duitsland en Luxemburg. Door het volume van het softdrugstoerisme wordt met name de binnenstad van Maastricht geconfronteerd met grote parkeer- en verkeersoverlast, vervuiling van de openbare ruimte en onaangepast en hinderlijk gedrag van de bezoekers van de coffeeshops. Het grootste deel van de gedoogde coffeeshops in Maastricht is min of meer gecentreerd in een deel van de binnenstad.

1.1 Achtergrond

Om het softdrugstoerisme beter te reguleren heeft de gemeente het voornemen enkele van de gedoogde coffeeshops in het centrum te verplaatsen naar locaties buiten de stadskern (de zogenoemde coffeecorners). De gemeente wil de resultaten van deze verplaatsingen, met name de ontwikkelingen in de overlast, monitoren. Voor de verplaatsing van de coffeeshops naar de locaties buiten de stadskern vindt een zogenoemde nulmeting plaats. Na de verplaatsing volgt een tweede meting. De resultaten van deze meting worden vergeleken met de resultaten uit de nulmeting om zo de ontwikkelingen in overlast en de aantallen bezoekers in kaart te brengen.

1.2 Probleemstelling

De beleidsveronderstelling bij het verplaatsen van de coffeeshops is dat hierdoor de overlast op de huidige (na verplaatsing de voormalige c.q. oude) locaties zal afnemen, terwijl de overlast op de nieuwe locaties niet (navenant) zal toenemen. De probleemstelling van de monitor luidt dan ook als volgt:

In hoeverre vinden er na de verplaatsing van de coffeeshops veranderingen plaats in de (ervaren) overlast en in bezoek?

Dit betekent dat de nulmeting de volgende probleemstellingen kent:

- Van welke overlast is er sprake rond de (huidige en nieuwe) locaties van de coffeeshops?
- Hoeveel bezoekers hebben de huidige coffeeshops in Maastricht en wat is het verwachte aantal op de coffeecorners?

1.3 Opzet

Onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL heeft in opdracht van de gemeente Maastricht een overlastmeting uitgevoerd onder bewoners van de binnenstad om zo de overlast rondom de huidige locaties in kaart te brengen.

Het onderzoek naar de aantallen bezoeken en bezoekers is uitgevoerd door OWP Research. Dit bureau heeft in 1999 reeds een meting uitgevoerd naar het aantal bezoekers van de coffeeshops in Maastricht. In navolging van deze eerste meting heeft OWP Research in 2008 deze meting geactualiseerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt allereerst ingegaan op de mening en ervaring van de bewoners over de aard en omvang van de overlast rondom de huidige locaties van de coffeeshops. Er worden waar mogelijk vergelijkingen gemaakt met omwonenden van coffeeshops in de grensgemeenten Terneuzen en Venlo en enkele andere steden en stedelijke centra. Hoofdstuk drie besteedt aandacht aan de verspreiding van overlast, waarbij wordt nagegaan in hoeverre overlast zich concentreert direct rond de omgeving van de coffeeshops of ook wordt ervaren door bewoners die niet in de directe omgeving van coffeeshops woonachtig zijn. Hoofdstuk vier gaat in op de aantallen bezoeken van de coffeeshops en de aantallen bezoekers. In het laatste hoofdstuk worden de samenvatting en conclusies besproken.

2. VOORKOMEN OVERLAST

In paragraaf 2.1 wordt de door INTRAVAL gemeten veiligheidssituatie en de ervaren overlast van omwonenden van coffeeshops in Maastricht vergeleken met onderzoek door INTRAVAL onder omwonenden van coffeeshops in Terneuzen (2007) en Venlo (2006). Allereerst wordt ingegaan op de gevoelens van onveiligheid en het voorkomen van buurtproblemen. Vervolgens komt de door de bewoners zelf ervaren overlast aan de orde. In paragraaf 2.4 wordt gekeken naar de situatie in Maastricht in vergelijking met enkele andere steden en stedelijke centra in Nederland aan de hand van lokale leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes.

Methodes

Bij elke coffeeshop zijn de direct omwonenden geënkwestioneerd. In totaal zijn 195 bewoners geënkwestioneerd. Hierbij is gebruik gemaakt van een vragenlijst met (drugs)overlastvragen die is ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en inmiddels in meer dan 30 gemeenten is toegepast. De lijst bestaat uit vragen met voorgestructureerde antwoordcategorieën die telefonisch of face-to-face wordt afgenomen. Er wordt eerst gevraagd of men van mening is dat bepaalde vormen van overlast in de buurt voorkomen, vervolgens of men zelf hinder ondervindt van bepaalde vormen van overlast en ten slotte of men slachtoffer is geweest van bepaalde delicten. Uit een deel van de vragen worden indicatoren van drugsoverlast en andere vormen van overlast samengesteld. De afgelopen jaren zijn ook in de grensgemeenten Terneuzen en Venlo soortgelijke metingen verricht. Bij verschillende onderdelen worden de resultaten van de nulmeting in Maastricht vergeleken met de metingen in Terneuzen en Venlo.

In verschillende gemeenten in Nederland worden in het kader van het Grote Stedenbeleid leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes gehouden. Op een aantal onderwerpen worden vergelijkingen gemaakt met enkele andere steden en stedelijke centra, waar evenals in Maastricht de enquêtes op schriftelijke wijze worden verzameld.

2.1 Veiligheid en overlast

De bewoners van het centrum van Maastricht waarderen hun woonomgeving gemiddeld met een 6,7. Deze waardering ligt tussen die van Terneuzen (6,9) en die van Venlo (6,4) in. Over het algemeen voelen de centrumbewoners in Maastricht zich veiliger dan die in Terneuzen en Venlo (zie tabel 2.1). Uit tabel 2.1 blijkt verder dat de bewoners in het centrum van Maastricht zich, in vergelijking met de bewoners uit Venlo, relatief vaker overdag onveilig voelen in hun eigen buurt.

Tabel 2.1 Respondenten die zich wel eens onveilig hebben gevoeld, in %

	Maastricht (N=195)	Terneuzen (N=150)	Venlo (N=227)
Onveilig voelen in het algemeen	31	35	41
Onveilig voelen in de eigen buurt avond	29	-	46
Onveilig voelen in de eigen buurt overdag	20	-	6

Voorkomen buurtproblemen

Om een beeld te krijgen van verschillende vormen van overlast die in de woonomgeving kunnen spelen, zijn de bewoners vragen gesteld over het voorkomen van verschillende voorvallen en situaties die kunnen leiden tot overlast. Het gaat daarbij om een viertal clusters van buurtproblemen, te weten vermogensdelicten, buurtverloedering, buurtdreiging en drugsproblemen.

Het beeld dat uit de indicatorscores naar voren komt verschilt voor de drie steden. In Maastricht valt vooral de indicatorscore voor vermogensdelicten (4,1) hoog uit; drugsproblemen komen op de tweede plaats (tabel 2.2). De indicatorscore buurtdreiging ligt in Maastricht eveneens hoog. In Terneuzen daarentegen staat buurtverloedering bovenaan (3,9), terwijl in Venlo de indicatiescore voor drugsproblemen het hoogst is (4,9). Met betrekking tot de indicatorcore drugsproblemen ligt Maastricht dus tussen Terneuzen (laagst) en Venlo (hoogst) in.

Tabel 2.2 Indicatorscores buurtproblemen op een schaal van 1 tot 10

	Maastricht (N=195)	Terneuzen (N=150)	Venlo (N=227)
Vermogensdelicten	4,1	2,7	-
Buurtverloedering	3,0	3,9	3,3
Buurtdreiging	2,8	2,5	2,2
Drugsproblemen	3,7	2,8	4,9

Uit de indicatorscores openbare orde en audiovisuele overlast komt een enigszins ander beeld naar voren. Uit tabel 2.3 blijkt dat Maastricht op alle deze indicatoren hoger scoort dan de twee andere steden. Vooral de indicatorscore op overlast door coffeeshops (3,4) valt in Maastricht hoger uit ten opzichte van Terneuzen (2,1) en Venlo (2,7).

Tabel 2.3 Indicatorscores openbare orde en audiovisuele overlast op een schaal van 1 tot 10

	Maastricht (N=195)	Terneuzen (N=150)	Venlo (N=227)
Annexatie openbare ruimte (verslaafden)	2,3	1,2	2,1
Overlast dealpanden	2,4	2,0	-
Vervuiling openbare ruimte	2,8	2,1	2,6
Overlast coffeeshops	3,4	2,1	2,7
Straatprostitutie	1,4	1,2	1,0

In Maastricht (89%) en Venlo (79%) geven veel bewoners aan dat er in de buurt van de woonlocatie drugs worden verkocht (zie tabel 2.4). In Terneuzen ligt dat percentage lager. Daar geeft ongeveer de helft van de bewoners (51%) aan dat dit het geval is.

Tabel 2.4 Percentage bewoners dat aangeeft dat er in de buurt van de woonlocatie drugs worden verkocht

	Maastricht (N=195)	Terneuzen (N=150)	Venlo (N=226)
ja	89	51	79
Nee	11	39	16
Weet niet/ wil niet zeggen	-	9	5
Totaal	100	100	100

Bewoners in het centrum van Maastricht constateren vaker dat er sprake is van (soft)drugsoverlast in hun buurt dan bewoners in Terneuzen. In Maastricht geeft 41% aan

dat drugsoverlast vaak in hun buurt voorkomt, terwijl in Terneuzen ongeveer een kwart (23%) van de bewoners aangeeft dat dit vaak voorkomt. Over Venlo zijn deze gegevens en de volgende meer specifieke gegevens over vormen van overlast, niet bekend.

Kijken we naar de top drie van vormen van drugsoverlast die volgens de bewoners voorkomen dan verschilt het beeld van Maastricht niet zo heel veel van dat in Terneuzen. In Maastricht staan parkeer- en verkeersproblemen bij coffeeshops (46% van de bewoners noemt dit) op de eerste plaats, gevolgd door gebruik van drugs op straat (24%) en handel in hard- en softdrugs op straat (beide 17%). In Terneuzen staan parkeer- en verkeersproblemen bij coffeeshops (genoemd door 28%) eveneens op de eerste plaats. Vervuiling van openbare ruimte door verslaafden (15%) en gebruik van drugs op straat (13%) komen op plaats twee en drie.

Wordt specifiek ingezoomd op softdrugs dan krijgen we het volgende beeld. Ongeveer de helft van de geënquêteerden in Maastricht (52%) geeft aan dat gebruik van softdrugs op straat vaak voorkomt (tabel 2.5). Dit is beduidend meer dan in Terneuzen waar 29% aangeeft dat gebruik op straat vaak voorkomt.

Tabel 2.5 Voorkomen gebruik van softdrugs op straat in de buurt volgens bewoners, in %

	Maastricht (N=195)	Terneuzen (N=150)	Venlo (N=227)
Komt vaak voor	52	29	-
Komt soms voor	24	30	-
Komt (bijna) nooit voor	20	35	-
Weet niet/ geen mening	4	6	-
Totaal	100	100	-

Het beeld ten aanzien van de handel op straat laat eenzelfde verschil zien. Volgens bijna een derde van de geënquêteerden in Maastricht (29%) komt de handel in softdrugs vaak voor (tabel 2.6). Dat is beduidend meer dan in Terneuzen, waar acht procent aangeeft dat handel in softdrugs op straat vaak voorkomt.

Tabel 2.6 Voorkomen handel in softdrugs op straat in de buurt volgens bewoners, in %

	Maastricht (N=195)	Terneuzen (N=150)	Venlo (N=227)
Komt vaak voor	29	8	-
Komt soms voor	24	23	-
Komt (bijna) nooit voor	37	55	-
Weet niet/ geen mening	10	13	-
Totaal	100	100	-

2.2 Ervaren drugsoverlast

Naast vragen over het voorkomen van problemen, is de buurtbewoners ook gevraagd of zij persoonlijk hinder hebben ondervonden van problemen. Er is daarbij voornamelijk ingezoomd op de ervaren overlast met betrekking tot verkooppunten in de buurt.

Een kwart van de bewoners van het centrum van Maastricht geeft aan persoonlijk hinder te hebben ondervonden van de verkooppunten van softdrugs in hun buurt. Zowel in Terneuzen (16%) als Venlo (19%) is dat in mindere mate het geval, zo blijkt uit tabel 2.7.

Tabel 2.7 Percentage bewoners dat persoonlijk hinder heeft ondervonden van de verkooppunten in zijn/haar buurt

	Maastricht (N=195)	Terneuzen ¹ (N=77)	Venlo (N=226)
Ja	24	16	19
Nee	55	84	81
Weet niet/ wil niet zeggen	22	-	-
Totaal	100	100	100

2.3 Overige vormen van overlast

Maastricht kent een vergelijkbaar beeld als Terneuzen wanneer het gaat om andere vormen van overlast dan specifieke drugsoverlast. In vergelijking met alcoholoverlast en overlast door jongeren worden in de beide steden parkeer- en verkeersoverlast veel vaker als probleem genoemd door de buurtbewoners (tabel 2.8). In die zin zijn de beide steden vergelijkbaar.

Tabel 2.8 Indicatorscores openbare orde en audiovisuele overlast op een schaal van 1 tot 10

	Maastricht (N=195)	Terneuzen (N=150)	Venlo (N=227)
Alcoholoverlast	1,7	1,9	-
Jongerenoverlast	2,0	1,8	-
Parkeer en verkeersoverlast	5,7	5,8	-

Deels hangen overigens de bovengenoemde problemen ook samen met de eerdere genoemde drugsproblemen. Fout of dubbel parkeren en verkeersonveilig gedrag komt vaker voor in Terneuzen dan in Maastricht. Verkeersoverlast (drukte en files) wordt relatief vaker ervaren door bewoners in het centrum van Maastricht dan door de bewoners in Terneuzen. Verkeer- en/of parkeeroverlast wordt door 40% van de bewoners van Maastricht vaak ervaren. In Terneuzen geeft bijna een kwart (23%) van de bewoners aan hier persoonlijk hinder van te hebben ondervonden. Geluidsoverlast (3%) of stankoverlast (1%) door coffeeshops wordt door bewoners in Terneuzen nauwelijks ervaren. De bewoners in Maastricht ervaren deze beide vormen van overlast; 14% geeft aan vaak last te hebben van lawaaioverlast en 12% ervaart vaak stankoverlast door coffeeshops.

Aanpak problematiek

De bewoners in Maastricht en Terneuzen is tevens gevraagd welk probleem met voorrang moet worden aangepakt. Het beeld in Maastricht verschilt enigszins ten opzichte van dat in Terneuzen. De aanpak van parkeerproblemen staat in Maastricht evenals in Terneuzen op de eerste plaats. In Maastricht noemt 29% van de geënquêteerde bewoners dit als probleem dat het eerste aangepakt dient te worden. In Terneuzen hebben de bewoners een uitgesprokenere mening en noemt bijna de helft van de bewoners (47%) dit als probleem dat met voorrang moet worden aangepakt. De aanpak van (de toename van) drugsgebruikers staat in Maastricht op de tweede plaats (door 24% genoemd), op de voet gevolgd door de aanpak van (de toename van) coffeeshops (23%). In Terneuzen krijgt de aanpak van rotzooi op straat of vervuiling van de straat prioriteit (17%) boven de aanpak van (de toename van) drugsgebruikers (15%).

¹ Deze vraag is in Terneuzen alleen gesteld aan bewoners die aangeven dat er in de buurt van de woonlocatie drugs worden verkocht.

2.4 Lokale leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes

Voor dit onderzoek is eveneens een vergelijking gemaakt met de veiligheids- en overlastsituatie in enkele andere steden in Nederland. Hierbij is gekeken naar gegevens uit de leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes die gehouden zijn in het kader van het Grote Steden Beleid (GSB).

Uit tabel 2.9 komt naar voren dat de veiligheids- en overlastsituatie in Maastricht wat minder positief is dan in de andere steden. De onveiligheidsgevoelens zijn hoger dan in de meeste andere steden, met uitzondering van Den Bosch (algemeen veiligheidsgevoel) en Heerlen (onveiligheidsgevoel in de eigen buurt). De schaalscores dreiging, vermogensdelicten en overlast vallen hoger uit dan in de andere steden.

Tabel 2.9 Veiligheidssituatie Maastricht in vergelijking met andere steden

	Maastricht 2006	Arnhem 2007	Apeldoorn 2007	Breda 2006/2007	Den Bosch 2006	Haarlem 2007	Heerlen 2007	Venlo (2007)
% onveiligheids- gevoel	44	38	-	40	59	27	-	34
% onveiligheids- gevoel in eigen buurt	37	29	-	28	25	17	40	26
Schaalscore dreiging	1,7	1,3	-	1,1	-	1,4	1,6	1,1
Schaalscore vermogensdelicten	4,5	4,3	-	3,3	3,7	3,4	4,3	3,4
Schaalscore overlast	3,8	3,2	2,1	2,6	3,2	2,8	3,4	2,6
Parkeerverlast	63	61	61	55	58	61	-	-
Geluidsoverlast verkeer	61	60	43	55	54	49	-	-

Bron: GSB

Over het algemeen voelen mensen die in het centrum wonen zich onveiliger dan in vergelijking met het stedelijk gemiddelde. In tabel 2.10 is een vergelijking gemaakt (indien beschikbaar) specifiek voor de bewoners van de centra van de steden. De situatie in Maastricht lijkt minder positief dan in andere stedelijke centra, zo blijkt uit deze tabel. Bijna de helft van de bewoners in het centrum geeft aan zich in de eigen buurt wel eens onveilig te voelen, terwijl dit in steden als Heerlen, Venlo, Den Bosch en Haarlem tussen de 41% en 24 % ligt. Alleen Breda is enigszins vergelijkbaar; hier ligt het percentage tussen de 41 en 56%.

Tabel 2.10 Vergelijking situatie centrum Maastricht met andere stedelijke centra

	Centrum Maastricht 2006	Centrum Breda 2006/2007	Centrum Den Bosch 2006	Centrum Haarlem 2007	Centrum Heerlen 2007	Centrum Venlo 2007
% onveiligheidsgevoel	54 (44-66)	-	-	31	-	44
% onveiligheidsgevoel in eigen buurt	48 (36-62)	41 - 56	37	24	41	38
Schaalscore dreiging	3,4(2,3-4,5)	1,8 - 5,2	3,3	3,2	2,5	2,5
Schaalscore vermogensdelicten	5,3(4,4-5,8)	-	5,7	4,1	4,2	3,9
Schaalscore overlast	4,3(3,6-5,1)	-	4,4	3,8	2,8	3,3
Parkeeroverlast	72 (64-80)	-	-	-	-	-
Geluidsoverlast verkeer	63 (54-73)	-	-	-	-	-
Drugsoverlast	71 (56-89)					

Bron: GSB

Op basis van de GSB-gegevens blijken bewoners in het centrum van Maastricht zich onveilig te voelen dan in Haarlem en Venlo. De gemiddelde schaalscores op dreiging, vermogensdelicten en overlast vallen alleen in het centrum van Den Bosch hoger uit.

3. VERSPREIDING OVERLAST

Uit eerder onderzoek door INTRAVAL in onder andere Groningen, Terneuzen en Venlo is gebleken dat de overlast rondom coffeeshops sterk afneemt naarmate de afstand tot de coffeeshop groter is. Vooral de direct omwonenden ervaren daadwerkelijk overlast van een coffeeshop. Dit zijn met name enkele burens links en rechts van de coffeeshops en de overburen. In dit hoofdstuk worden daarom in de eerste twee paragrafen de (ervaren) overlast bevindingen vergeleken van de directe omwonenden met die van de verder van de coffeeshops woonachtige bewoners. In paragraaf 3.1 wordt ingegaan op enkele relevante onderwerpen uit de Maastrichtse buurtpeiling. In paragraaf 3.2 wordt gekeken naar de ervaringen uit onderzoek door INTRAVAL in de gemeenten Terneuzen en Venlo. Ten slotte besteedt paragraaf 3.3, op basis van door de gemeente beschikbaar gestelde gegevens, aandacht aan coffeeshops en schoolgaande kinderen.

3.1 Buurtpeiling

In de Integrale Buurtpeiling Maastricht is een vergelijking gemaakt tussen de bewoners in het centrum uit straten met coffeeshops en bewoners in het centrum uit straten zonder coffeeshops. De vergelijking is gemaakt om een indruk te krijgen of de overlast zich beperkt tot de directe omgeving van de coffeeshops of verder uitwaaiert naar straten waar geen coffeeshops zijn gevestigd.

Onder bewoners woonachtig in straten met coffeeshops geeft een groter deel (63%) aan zich wel eens onveilig te voelen dan onder bewoners in coffeeshoploze straten (53%) (tabel 3.1). Dit verschil is groter als gevraagd wordt naar onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt. Bijna twee derde (61%) van de bewoners in straten met coffeeshops voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Van de niet direct omwonenden voelt ongeveer de helft (47%) zich wel eens onveilig in de eigen woonbuurt.

Tabel 3.1 Onveiligheidsgevoelens omwonenden coffeeshops en niet direct omwonenden, in %

	Omwonenden coffeeshops (n = 152)	Niet direct omwonenden (n = 1658)
Onveilig voelen in het algemeen	63	53
Onveilig voelen in de eigen buurt	61	47

Bron: Integrale Buurtpeiling Maastricht

In de Buurtpeiling zijn enkele vragen gesteld die tezamen een drietal relevante schaalscores opleveren, te weten: dreiging; vermogensdelicten en overlast. Tabel 3.2 laat zien dat alle drie schaalscores voor de omwonenden van coffeeshops hoger zijn dan die voor bewoners uit de straten zonder coffeeshops.

Tabel 3.2 Schaalscores omwonenden coffeeshops en niet direct omwonenden

	Omwonenden coffeeshops (n = 152)	Niet direct omwonenden (n = 1658)
Schaalscore dreiging	4,0	3,3
Schaalscore vermogensdelicten	6,4	5,2
Schaalscore overlast	5,2	4,3

Bron: Integrale Buurtpeiling Maastricht

Ook als gekeken wordt naar soorten overlast die in de buurt voorkomen, kan worden vastgesteld dat bewoners uit straten met coffeeshops vaker aangeven dat er sprake is van overlast, dan bewoners uit straten zonder coffeeshops. Zowel parkeeroverlast, geluidsoverlast door verkeer als drugsoverlast komen vaker voor (tabel 3.3).

Tabel 3.3 Soorten overlast omwonenden en niet direct omwonenden, in %

	Omwonenden coffeeshops (n = 152)	Niet direct omwonenden (n = 1658)
Parkeeroverlast	82	70
Geluidsoverlast door verkeer	86	61
Drugsoverlast	81	70

Bron: Integrale Buurtpeiling Maastricht

3.2 Ervaringen andere gemeenten

In Maastricht zijn door INTRAVAL voor de overlastmeting alleen de direct omwonenden geënkquêteerd. Het is niet mogelijk om de resultaten van dit onderzoek te vergelijken met resultaten uit de Integrale Buurtpeiling Maastricht aangezien een andere onderzoeksmethodiek is gebruikt. In Terneuzen en Venlo zijn daarentegen door INTRAVAL niet alleen de direct omwonenden geënkquêteerd. In Terneuzen zijn tevens bewoners geënkquêteerd die op grotere afstand van de coffeeshops wonen. In Venlo geldt dit voor detailhandelondernemers, waarvan de onderneming buiten het deel van de binnenstad is gevestigd waar drie coffeeshops zijn gevestigd en drugsrunners en dealers het meest actief zijn.

Terneuzen

Aangezien in Terneuzen de twee coffeeshops tegenover elkaar aan de rand van de binnenstad zijn gevestigd, is ervoor gekozen een steekproef te trekken uit bewoners van het hele stadscentrum. In Terneuzen is het mogelijk om een vergelijking te maken tussen bewoners die in de directe omgeving van de coffeeshop wonen en de bewoners die op een grotere afstand van de coffeeshop wonen. Het centrum van Terneuzen is voor de vergelijkingen opgedeeld in twee delen: Noord (in de buurt van de twee coffeeshops) en Zuid (verder weg van de coffeeshops). Het Noorden van Terneuzen is vervolgens vergeleken met het Zuiden op de volgende onderwerpen: voorkomen buurtproblemen en buurtwaardering; ervaren overlast van coffeeshops; en onveiligheidsgevoelens.

Voorkomen buurtproblemen en buurtwaardering

Aan de bewoners van Terneuzen zijn verschillende voorvallen voorgelegd die te maken hebben met het voorkomen van diverse problemen in de buurt. De indicatorcores van de diverse vormen van buurtproblematiek (vermogensdelicten, buurtverloedering, buurtdreiging, en drugsproblemen) zijn weergegeven in tabel 3.4. Het blijkt dat bewoners die in de directe omgeving van coffeeshops wonen significant meer drugsproblemen en parkeer- en verkeersproblemen ervaren dan bewoners die op een grotere afstand van de coffeeshop wonen.

Tabel 3.4 Indicatorscores voorkomen buurtproblemen in Terneuzen Noord en Terneuzen Zuid op een schaal van 1 tot 10

	Noord	Zuid
Vermogensdelicten	2,7	2,6
Buurtverloedering	3,9	4,1
Buurt dreiging	2,8	2,2
Drugsproblemen	3,2	2,4 ¹
Parkeer en verkeersproblemen	5,9	4,4 ¹

¹ significant verschil ten opzichte van Terneuzen Noord, $p < 0,05$

Tabel 3.5 toont de waardering van de bewoners voor de kwaliteit van hun woonomgeving. De waardering voor de woonomgeving bestaat uit een algemeen rapportcijfer (van 1 tot 10) voor de kwaliteit en de leefbaarheid van de buurt. Bewoners die in de directe omgeving van coffeeshops wonen geven een lager cijfer voor hun woonomgeving dan bewoners die op een grotere afstand van de coffeeshop wonen.

Tabel 3.5 Waardering van de woonomgeving op een schaal van 1 tot 10 in Terneuzen Noord en Terneuzen Zuid

	Noord	Zuid
Gemiddeld rapportcijfer	6,7	7,2 ¹

¹ significant verschil ten opzichte van Terneuzen Noord, $p < 0,05$

Ervaren overlast van coffeeshops

In de enquête is de bewoners over druggerelateerde overlastsituaties ook gevraagd of zij daar persoonlijk hinder van hebben ondervonden. Tabel 3.6 bevat de gemiddelde indicatorscores van de verschillende vormen van drugsoverlast die worden onderscheiden: overlast dealpanden; vervuiling openbare ruimte; overlast coffeeshops; en parkeer- en verkeersproblemen. De (ervaren) overlast neemt sterk af naarmate de afstand tot de coffeeshop groter is. Met name parkeer- en verkeersoverlast is significant lager bij bewoners die niet in de directe omgeving van de coffeeshop wonen. Daarnaast zijn de overlast van coffeeshops en de vervuiling van de openbare orde significant hoger in de directe omgeving van de coffeeshop.

Tabel 3.6 Indicatorscores persoonlijke hinder drugsoverlast op een schaal van 1 tot 10 in Terneuzen Noord en Terneuzen Zuid¹

	Noord	Zuid
Overlast dealpanden	2,3	2,1
Vervuiling openbare ruimte	2,6	2,0 ¹
Overlast coffeeshops	3,6	2,6 ¹
Parkeer en verkeersproblemen	5,9	4,4 ¹

¹ significant verschil ten opzichte van Terneuzen Noord, $p < 0,05$

Onveiligheidsgevoelens

Tabel 3.7 laat zien hoeveel bewoners zich wel eens onveilig voelen. Het percentage respondenten dat zich in de eigen buurt wel eens onveilig voelt, is hoger in de directe omgeving van de coffeeshop (32%) dan het percentage respondenten dat buiten een straal van een paar honderd meter van de coffeeshop woont (verschil is niet significant).

¹ De indicatoren zijn een samenvoeging van vragen naar het (vaak, soms, of (bijna) nooit) voorkomen van de voorvallen die zich voordoen en naar de persoonlijk ervaren hinder.

Tabel 3.7 Percentage bewoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt in Terneuzen Noord en Terneuzen Zuid

	Noord	Zuid
Onveilig voelen in de eigen buurt	32	25

Venlo

Voor de evaluatie van het drugsoverlastproject Hektor is onder andere gebruik gemaakt van enquêtes onder ondernemers. In de enquête zijn onder meer vragen gesteld over drugsoverlast. In 2001, 2003, 2004 en 2005 zijn 100 willekeurig gekozen ondernemers in de binnenstad van Venlo face-to-face geënquêteerd over de overlast die zij ervaren van de drugshandel.

Uit de enquêteresultaten blijkt dat de overlast van coffeeshops en verkooppunten in 2001 aanzienlijk hoger is in Q4, het deel van de binnenstad waar drie van de vijf coffeeshops en het grootste deel van de drugspannen zijn gevestigd, dan in het overige deel van de binnenstad waar geen coffeeshops zijn gevestigd en het aantal drugspannen beperkt is. Tussen 2001 en 2005 blijkt de door ondernemers ervaren drugsoverlast te zijn afgenomen. Voor de indicatorscores van de verschillende vormen van drugsoverlast geldt een significante daling tussen de eerste en de laatste meting op alle drie indicatoren (tabel 3.8). Uitgezonderd in het meetjaar 2003 zijn de scores op de overlastindicatoren bij de ondernemers in het overige deel van de binnenstad lager dan die van de ondernemers in Q4. In de periode 2001-2003 zijn er in Venlo meer dan honderd drugspannen gesloten, met name in Q4. Mede als gevolg daarvan heeft de drugsoverlast zich verplaatst naar de straat, is zichtbaarder geworden en hebben dealers en runners zich over een groter deel van de binnenstad verspreid. In 2004 blijkt deze ontwikkeling zich niet verder voort te zetten. De drugsoverlast is voor de hele binnenstad tot een beheersbaar niveau teruggedrongen.

Tabel 3.8 Gemiddelde indicatorscores persoonlijk ervaren drugsoverlast ondernemers binnenstad, 2001, 2003, 2004 en 2005

	Q4*Binnenstad				Overige deel Binnenstad			
	2001	2003	2004	2005	2001	2003	2004	2005
Overlast coffeeshops/ verkooppunten	2,7	2,8	1,8 ¹	1,5 ¹	1,9	2,8 ¹	1,3 ¹	1,4 ¹
Annexatie door gebruikers/dealers/ runners	2,9	3,1	2,4 ¹	2,3 ¹	2,7	3,5 ¹	1,9 ¹	2,3 ¹
Overige vormen van drugsoverlast*	2,8	3,0	2,1 ¹	2,0 ¹	2,3	3,1 ¹	2,0	2,0

* Vervuiling van straat of plein door drugsgebruikers/dealers, vervuiling van portieken/bergingen rondom de onderneming, gebruikte spuiten op straat.

¹ Significant verschil met 2001, $p < .05$; ² Significant verschil met 2003, $p < .05$

Drugrunners

Een belangrijk aspect van de (ervaren) overlast is drugsrunners en dealers. In Venlo blijken de runners en dealers zich niet te hebben verplaatst naar de nieuwe locatie van de twee verplaatste coffeeshops. Anders dan in de binnenstad is de situatie rond het Schwanenhaus zeer overzichtelijk. Door het ontbreken van openbare voorzieningen, winkels en scholen in de nabije omgeving vallen personen die er blijven rondhangen onmiddellijk op. Mochten dit personen zijn die bij de politie bekend staan als dealers en runners dan worden zij verwijderd.

3.3 Schoolgaande kinderen

Een aandachtspunt voor het beleid zijn schoolgaande kinderen die in contact kunnen komen met coffeeshops. Door de gemeente beschikbaar gestelde gegevens laten zien dat Maastricht eind 2007 begin 2008 13.151 kinderen heeft in de leeftijd van 10 tot 19 jaar. In de gemeente Eijsden gaat het om 1.534 kinderen (2008). De kinderen die het voortgezet onderwijs volgen zijn doorgaans tussen de 12 en 17 jaar oud. In totaal gaat het in Eijsden om een groep van een kleine 700 leerlingen (tabel 4.9). Het merendeel van de kinderen gaat vanuit Eijsden naar het Porta Mosana College (463). Een geringer aantal gaat naar het St. Maartenscollege (206) en een klein aantal leerlingen uit Eijsden (29) gaat naar het Bonnefantencollege.

Tabel 4.9 Schoolgaande kinderen gemeente Eijsden per locatie, 2007

	n
Porta Mosana college	463
- Locatie Kampweg	224
- Locatie Oude Molenweg	187
- Locatie Nijverheidsweg	52
St. Maartenscollege	206
- locatie Noordmannensingel	167
- locatie Bemelerweg	39
- locatie Bemelergrubbe	0
Bonnefantencollege	29
- locatie Eenhoornsingel	5
- locatie Nijverheidsweg	21
- locatie Tongerseweg	3

Bron: gemeente Maastricht

Niet alle scholieren vanuit Eijsden komen straks langs de locatie van de coffeecorner aan de Köbbesweg. In totaal gaat het volgens de gemeente om 299 scholieren van de volgende locaties: locatie Oude Molenweg (187) en locatie Nijverheidsweg (52) van het Porta Mosana college; locatie Bemelerweg (39) en locatie Bemelergrubbe (0) van het St. Maartenscollege; en locatie Nijverheidsweg (21) van het Bonnefantencollege.

Een groot deel van deze kinderen gaat op de fiets naar school, maar precieze cijfers hierover zijn niet bekend. Door de gemeente wordt geschat dat ongeveer 89% van de kinderen op de fiets gaat. In totaal zou het dan gaan om een groep van 266 kinderen, die onderweg van Eijsden naar school in Maastricht voorbij de coffeecorner aan de Köbbesweg kunnen komen. Vrijwel alle kinderen kiezen volgens de gemeente echter voor de weg binnendoor (Eijsden, Oost-Maarland, Rijckholt, Gronsveld). Overigens is het hen niet toegestaan de coffeeshops te bezoeken, aangezien de minimumleeftijd voor het bezoeken van een coffeeshop 18 jaar bedraagt. Dit is het J-criterium van de zogenoemde AHOJ-G criteria waarop streng wordt toegezien. Daarnaast houden coffeeshopeigenaren zich volgens de Looor (2007) strikt aan het verbod op maken van reclame voor cannabis: zowel op de voorpui als binnen de coffeeshop wordt geen cannabis aangeprezen. Dit is het A-criterium van de zogenoemde AHOJG-criteria.

Er is nog weinig bekend over de factoren die drugsgebruik in het algemeen beïnvloeden. Wel is bekend dat schoolgaande jongeren die cannabis gebruiken voornamelijk cannabis krijgen van vrienden (Monshouwer e.a. 2004). De rol van coffeeshops hierbij, ook die nabij scholen staan, is nog onduidelijk.

4. BEZOEKEN EN BEZOEKERS

In dit hoofdstuk wordt een berekening gemaakt van het totale aantal bezoeken aan coffeeshops in Maastricht en het aantal potentiële bezoekers op drie locaties voor coffeecorners in Maastricht. De resultaten in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op onderzoek bij de Maastrichtse coffeeshops in april en september 2008 door OWP Research. In paragraaf 4.1 wordt ingegaan op het totale aantal bezoekers aan Maastrichtse coffeeshops. In paragraaf 4.2 wordt het potentiële bezoek aan drie locaties voor coffeecorners in Maastricht besproken.

4.1 Totale aantal bezoeken

In deze paragraaf wordt een schatting gemaakt van het totale aantal bezoeken aan coffeeshops in Maastricht (per jaar). Eerst wordt de gehanteerde onderzoeksmethode beschreven. Daarna worden de resultaten gepresenteerd.

Methode

In de periode van 12 tot en met 18 april 2008 zijn tellingen gehouden in alle 14 gedoogde Maastrichtse coffeeshops. Er was sprake van dubbeltellingen: vier keer per dag (12.00 uur, 16.00 uur, 20.00 uur en 23.00 uur) werden de inkomende bezoekers in alle gedoogde coffeeshops in Maastricht gedurende 10-15 minuten door zowel de eigenaren van de coffeeshops als door medewerkers van OWP Research geteld. In deze werkwijze is het mogelijk dat personen dubbel zijn geteld wanneer zij tijdens verschillende telmomenten op één dag opnieuw dezelfde of een andere coffeeshop binnen liepen. De exacte (op de minuut nauwkeurige) begin- en eindtijden van die tellingen werden genoteerd alsmede het aantal getelde (binnenkomende) bezoekers. De tellingen van de eigenaren en die van OWP Research bleken in hoge mate identiek, maar zeker consistent te zijn met elkaar.

Met behulp van de tellingen en de uitkomsten van de enquêtes wordt een schatting gemaakt van het totale aantal bezoeken aan 14 coffeeshops in Maastricht. De procedure om tot die schatting te komen is als volgt:

- Voor elke coffeeshop zijn vier tellingen op zeven weekdays beschikbaar; in totaal 392 tellingen van inkomende bezoekers in 14 coffeeshops gedurende 10 tot 15 minuten. De exacte begin- en eindtijd van de telling is op de minuut nauwkeurig genoteerd.
- Met behulp van deze tellingen wordt voor elke coffeeshop een dagpatroon voor elke weekday berekend. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interpolatie, met de openingstijd van de coffeeshop als startpunt van de berekening en de sluitingstijd van de coffeeshop als eindpunt van de berekening. De te berekenen variabele is “het aantal binnenkomende bezoekers per minuut”. Door de berekende getallen voor elke minuut tussen openings- en sluitingstijd bij elkaar op te tellen, wordt het totale aantal bezoeken van de betreffende coffeeshop op die dag verkregen.
- Optelling over alle dagen en over alle weekdays levert het totale aantal bezoeken van coffeeshops in Maastricht in één week op.

- Uit gegevens van de Toerisme Index Maastricht blijkt dat de gekozen week als een “gemiddelde” doorgaat wat betreft bezoek aan Maastricht (OWP Research 2006 en 2007). Daarom hebben we het gevonden totaal met 52 vermenigvuldigd om het aantal bezoeken per jaar te krijgen.

Resultaten

Gemiddeld worden 10.600 bezoeken per dag aan coffeeshops in Maastricht afgelegd. Dat zijn ruim 74 duizend bezoeken per week en 3,9 miljoen bezoeken per jaar. Als rekening wordt gehouden met de bezoekfrequentie van bezoekers en het bezoek aan meerdere coffeeshops op één dag, dan kan het aantal bezoekers worden berekend op 2,1 miljoen per jaar.

4.2 Bezoek bij drie coffeecorners

In deze paragraaf wordt een schatting gemaakt van het aantal potentiële bezoekers op drie locaties voor coffeecorners in Maastricht. Eerst wordt de gehanteerde onderzoeksmethode beschreven. Daarna worden de resultaten gepresenteerd.

Methode

In de periode van 6 tot en met 12 september 2008 zijn korte enquêtes gehouden in 13 van de 14 gedoopte Maastrichtse coffeeshops.¹ Doelstelling was om vast te stellen: a. wat de herkomst was van de bezoekers van coffeeshops; b. wat de bezoekfrequentie van die bezoekers was; c. hoeveel verschillende coffeeshops de bezoekers tijdens één bezoek aandoen; d. of bezoekers bereid waren om in de toekomst een coffeecorner aan de rand van Maastricht te bezoeken; en e. welke toekomstige locatie van een coffeecorner de bezoekers zullen bezoeken. Bij deze laatste vraag was het mogelijk om meerdere locaties aan te kruisen.

Vier enquêteurs van OWP Research hebben 's ochtends (tussen 10 en 12 uur), 's middags (tussen 15 en 17 uur) en 's avonds (tussen 20 en 22 uur) de 13 deelnemende coffeeshops bezocht. Elke enquêteur bezocht tijdens een ronde drie of vier coffeeshops. Daar is door de enquêteur steeds aan de vierde bezoeker van de coffeeshop gevraagd of deze een korte vragenlijst wilde invullen. Ingevulde vragenlijsten werden door de enquêteur weer ingenomen. Er waren vragenlijsten beschikbaar in de Nederlandse, Franse en Duitse taal (zie bijlage voor vragenlijsten). Ook de non-respons is door de enquêteurs bijgehouden.

Resultaten

In totaal is aan 1.089 bezoekers gevraagd om een vragenlijst met vijf vragen in te vullen. Door 295 bezoekers (27 procent) is dit geweigerd, door 794 personen (73 procent) is de vragenlijst wel ingevuld. Hieronder worden de uitkomsten weergegeven. Aan het einde van deze paragraaf wordt een berekening gemaakt van het verwachte aantal bezoekers voor elk van de drie locaties van de coffeecorners.

Herkomst

In tabel 4.1 staat de herkomst van de bezoekers weergegeven. Ook wordt weergegeven op welke manier de bezoeken verdeeld zijn over de herkomst van de bezoekers. Het verschil tussen "bezoekers" en "bezoeken" ontstaat door de verschillende bezoekfrequentie van bezoekers en het aantal door hen bezochte coffeeshops op één dag. Zo blijkt uit deze tabel

¹ Eén coffeeshop wilde niet meewerken aan het onderzoek. Omdat de betreffende coffeeshop, in vergelijking met andere coffeeshops, zeer weinig bezoekers heeft, worden de resultaten van dit onderzoek door deze weigering niet beïnvloed.

dat bezoekers uit Maastricht slechts een kwart vormen van het totale aantal bezoekers, maar dat zij goed zijn voor meer dan de helft van het aantal bezoeken. De bezoekfrequentie van Maastrichtse coffeeshopbezoekers zal dus hoger zijn en/of het aantal door hen bezochte coffeeshops per dag zal hoger zijn dan van de gemiddelde bezoeker.

Tabel 4.1 Land van herkomst van bezoekers in %.

	Bezoekers	Bezoeken
In Maastricht	25	52
Overig Nederland	6	6
België	46	36
Duitsland	10	2
Frankrijk	10	3
Overig	3	1
Totaal	100	100

Aantal bezochte coffeeshops

In tabel 4.2 wordt de procentuele verdeling van het aantal bezochte coffeeshops per bezoek weergegeven.

Tabel 4.2 Aantal bezochte coffeeshops per bezoek in %

	Bezoekers
Eén coffeeshop	62,6
Twee coffeeshops	19,0
Drie coffeeshops	7,8
Vier coffeeshops	3,4
Vijf coffeeshops	1,6
Zes coffeeshops	1,7
Meer dan zes coffeeshops	4,0
Totaal	100,0

Bereidheid bezoek coffeecorners

Van de bezoekers zegt 46 procent bereid te zijn om in de toekomst een coffeecorner te bezoeken. Een aantal (20) bezoekers geeft aan meerdere locaties te willen bezoeken, terwijl ook enkele (9) bezoekers juist niet hebben aangegeven waar zij in de toekomst naar toe zullen gaan.

Bezoek aan drie locaties

In tabel 4.3 wordt vermeld welk deel van het totale aantal bezoeken (3,9 miljoen per jaar) naar verwachting zal verplaatsen naar de drie locaties. Ook wordt in de tabel aangegeven hoeveel coffeeshops de potentiële bezoekers van die locatie per bezoek bezoeken.

Tabel 4.3 Potentieel bezoek (in procenten van het totale aantal bezoeken) en het gemiddelde aantal bezochte coffeeshops per bezoek op drie locaties voor coffeecorners.

	Procent	Aantal bezochte coffeeshops per bezoeker
Brusselseweg	10,7	1,99
F. de Veijestraat	16,6	2,27
Köbbesweg	17,3	1,99

Potentieel bezoek aan de coffeecorners

Het totale aantal bezoeken aan coffeeshops in Maastricht is in april 2008 berekend op 3,9 miljoen bezoeken per jaar. Met de hierboven berekende resultaten voor het potentiële bezoek op de drie locaties voor coffeecorners kunnen de volgende verwachte aantallen bezoekers voor die locaties worden berekend (afgerond op duizendtallen):

- Brusselseweg: 10,7 procent van 3,9 miljoen bezoekers, gedeeld door (het gemiddelde bezoek van) 1,99 coffeeshops = 210 duizend bezoekers;
- F. de Veijestraat: 16,6 procent van 3,9 miljoen bezoekers, gedeeld door (het gemiddelde bezoek van) 2,27 coffeeshops = 285 duizend bezoekers;
- Köbbesweg: 17,3 procent van 3,9 miljoen bezoekers, gedeeld door (het gemiddelde bezoek van) 1,99 coffeeshops = 339 duizend bezoekers.

5. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Om het softdrugstoerisme beter te reguleren wil de gemeente Maastricht enkele van de gedoogde coffeeshops in het centrum verplaatsen naar locaties buiten de stadskern (de zogenoemde coffeecorners). Ten behoeve van het monitoren van de resultaten van deze verplaatsing is in opdracht van de gemeente een nulmeting van de overlast uitgevoerd. Hiervoor zijn door INTRAVAL 195 bewoners in de directe omgeving van de coffeeshops geënquêteerd. Tevens zijn door INTRAVAL vergelijkingen gemaakt met overeenkomstige overlastmetingen in Terneuzen en Venlo en met enkele andere steden en stedelijke centra. Daarnaast zijn door OWP Research tellingen gedaan van de aantallen bezoeken van de coffeeshops en de aantallen bezoekers. Hieronder worden puntsgewijs de belangrijkste bevindingen gepresenteerd.

5.1 Veiligheid en overlast

De veiligheids- en overlastsituatie is in Maastricht minder positief vergeleken met enkele andere steden en stedelijke centra en de grensgemeenten Terneuzen en Venlo. De onveiligheidsgevoelens, zowel algemeen als in de eigen buurt, zijn hoger dan in de meeste andere steden en ook de schaalcores dreiging, vermogensdelicten en overlast vallen hoger uit.

- De bewoners van het centrum van Maastricht waarderen hun woonomgeving gemiddeld met een 6,7. Deze waardering ligt tussen die van Terneuzen (6,9) en die van Venlo (6,4) in.
- In Maastricht valt vooral de indicatiescore voor vermogensdelicten (4,1) hoog uit; drugsproblemen komen op de tweede plaats. Met betrekking tot de indicatiescore drugsproblemen ligt Maastricht tussen Terneuzen (laagst) en Venlo (hoogst) in. Buurtdreiging scoort eveneens hoog in Maastricht.
- Maastricht scoort op de indicatorscores openbare orde en audiovisuele overlast hoger dan Terneuzen en Venlo. Met name de indicatiescore overlast door coffeeshops (3,4) valt hoger uit dan Terneuzen (2,1) en Venlo (2,7).
- Bewoners in het centrum van Maastricht constateren vaker dat er sprake is van (soft)drugsoverlast in hun buurt dan bewoners in Terneuzen. In Maastricht geeft 41% aan dat drugsoverlast vaak in hun buurt voorkomt, terwijl in Terneuzen ongeveer een kwart (23%) van de bewoners aangeeft dat dit vaak voorkomt. Ongeveer de helft van de geënquêteerden in Maastricht (52%) geeft aan dat gebruik van softdrugs op straat vaak voorkomt. Dit is beduidend meer dan in Terneuzen waar 29% aangeeft dat gebruik op straat vaak voorkomt.
- Een kwart van de bewoners van het centrum van Maastricht geeft aan persoonlijk hinder te hebben ondervonden van de verkooppunten van softdrugs in hun buurt. Zowel in Terneuzen (16%) als in Venlo (19%) is dat in mindere mate het geval. Evenals in Terneuzen blijken de bewoners in Maastricht met name persoonlijk hinder te hebben ondervonden van verkeer- en parkeeroverlast rondom coffeeshops.

Maastricht kent een vergelijkbaar beeld als Terneuzen wanneer het gaat om andere vormen van overlast dan specifieke drugsoverlast. In vergelijking met alcoholoverlast en overlast

door jongeren worden in de beide steden parkeer- en verkeersoverlast veel vaker als probleem genoemd door de buurtbewoners.

5.2 Verspreiding overlast

Het blijkt dat bewoners die dichtbij coffeeshops wonen (en/of werken) zich onveiliger voelen en vaker aangeven dat er sprake is van overlast. Bovendien zeggen zij vaker daar zelf hinder van te ondervinden.

- Onder bewoners woonachtig in straten met coffeeshops geeft een groter deel (63%) aan zich wel eens onveilig te voelen dan onder bewoners in coffeeshoploze straten (53%). Dit verschil is groter als gevraagd wordt naar onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt.
- De drie schaa scores dreiging, vermogensdelicten en overlast uit de Maastrichtse Buurtpeiling zijn alle drie voor de omwonenden van coffeeshops hoger dan die voor bewoners uit straten zonder coffeeshops.
- Bewoners uit straten met coffeeshops geven vaker aan dat er sprake is van overlast dan bewoners uit straten zonder coffeeshops. Bovendien ervaren bewoners die in de directe omgeving van coffeeshops wonen significant meer drugsproblemen dan bewoners die op een grotere afstand van de coffeeshop wonen.
- De (ervaren) overlast neemt sterk af naarmate de afstand tot de coffeeshop groter is. Met name parkeer- en verkeersoverlast is significant lager bij bewoners die niet in de directe omgeving van coffeeshops wonen. Daarnaast zijn de overlast van coffeeshops en de vervuiling van de openbare orde significant hoger in de directe omgeving van de coffeeshop.

5.3 Bezoeken en bezoekers

Het totale aantal bezoeken, berekend op basis van tellingen bij de 14 coffeeshops, komt uit op 3,9 miljoen bezoeken per jaar. Dat zijn gemiddeld 10.600 bezoeken per dag. In dit aantal zijn herhaalde bezoeken per dag en bezoek van bezoekers aan meerdere coffeeshops op één dag inbegrepen.

Het aantal potentiële bezoekers aan drie locaties voor coffeecorners aan de rand van Maastricht is berekend op basis van de hierboven genoemde tellingen en een korte enquête onder bezoekers van coffeeshops. Door middel van de schriftelijke enquête is in kaart gebracht hoe vaak bezoekers de coffeeshops bezoeken en hoeveel coffeeshops de bezoekers per bezoek bezoeken. Ook is gevraagd of de bezoekers bereid zijn om in de toekomst naar een coffeecorner aan de rand van Maastricht te komen en naar welke locatie ze dan zouden gaan. De schattingen van het potentiële aantal bezoekers op de drie locaties is als volgt:

- Brusselseweg: 210 duizend bezoekers.
- F. de Veijestraat: 285 duizend bezoekers.
- Köbbesweg: 339 duizend bezoekers.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Bieleman B., J. Snippe, F. Oldersma. (2003)
Monitor drugsoverlast Nederland 1996-2002. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., H. Naayer, A. Nienhuis (2006)
Coffeeshops naar de periferie. Evaluatie verplaatsing twee coffeeshops in Venlo.
St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., H. Naayer (2006)
Coffeeshops in Nederland 2005. Aantallen coffeeshops en gemeentelijk beleid
1999-2005. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., H. Naayer (2007)
Onderzoek coffeeshops Terneuzen. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Broekhuizen J., J. Raven, F. Driessen (2006)
Handhaving en naleving van de coffeeshopregels in 2004. Bureau Driessen.
Utrecht.
- Gemeente Nijmegen en St. INTRAVAL (2008)
Het coffeeshopbezoek in Nijmegen; een inventariserend onderzoek naar de omvang
en kenmerken van het bezoek aan de Nijmeegse coffeeshops. Gemeente Nijmegen,
Nijmegen.
- Gemeente Terneuzen (1996)
Uitwerking gedoogbeleid ten aanzien van coffeeshops. Gemeente Terneuzen.
- Gemeente Terneuzen (1997)
Evaluatie beleid bestrijding drugsoverlast. Gemeente Terneuzen.
- Gemeente Terneuzen (2004)
Interim evaluatie drugsbeleid. Gemeente Terneuzen.
- Gemeente Terneuzen (2006a)
Onderzoekopdracht naar de mogelijkheid van de vestiging van een coffeeshop bij
de grens. Dienst Algemene Juridische Zaken, Terneuzen.
- Gemeente Terneuzen (2006b)
Analyse van politiegegevens Houdgreep 11/2004 - 11/2006. Dienst Algemene
Juridische Zaken, Terneuzen.
- Gemeente Venlo (2006)
Raadsvoorstel toekomstig coffeeshopbeleid, onderdeel van de 3-sporenaanpak
Hektor. Gemeente Venlo.
- Korf, D., M. van der Woude, A. Benschop, T. Nabben (2001)
Coffeeshops, jeugd en toerisme. UvA, Amsterdam.
- Loor, A. de (2007)
Coffeeshops in de nabijheid van scholen, een echt of een politiek probleem?
Stichting Adviesburo Drugs, Amsterdam.
- Ministerie van VWS, Ministerie van Justitie, Ministerie van BZK (2004)
Interdepartementale beleidsbrief cannabis. Ministerie van VWS / Ministerie van
Justitie / Ministerie van Binnenlandse Zaken, Den Haag.
- Monshouwer, K., S. van Dorsselaer, A. Gorter, J. Verdurmen, W. Vollebergh (2004)
Jeugd en riskant gedrag. Kerngegevens uit het Peilstationsonderzoek 2003.
Trimbos-instituut, Utrecht.
- Nationale Drugmonitor (2006)
Jaarbericht 2005. Bureau NDM, Den Haag.

OWP Research (2007)

Toerisme Index Maastricht 2006. OWP Research en de gemeente Maastricht, Maastricht.

Snippe, J., B. Bieleman, H. Naayer, A. Kruize (2005)

Hektor in Venlo. Eindevaluatie: Inspanningen, proces en resultaten 2001-2004. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.

Snippe, J., B. Bieleman, H. Naayer, (2006)

Hektor in Venlo 2005. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.

Surmont, T. (2005)

De afzetmarkt van grenscoffeeshops in Zeeuws-Vlaanderen. Het profiel van de coffeeshopbezoeker en beleidsmatige reacties. Academia, Universiteit Gent, Faculteit Rechtsgeleerdheid.

